

BIOCOLOUR-HANKKEEN VAIKUTTAUVUUSKERTOMUS 31.5.2020

Hankkeen nimi ja lyhenne: BioColour- väripaletti biopohjaisille väriaineille ja pigmenteille

Konsortiojohtaja: Riikka Räisänen

1. Vaikuttavuustavoite

Onko kyseessä a) konsortion kokonaisvaikuttavuutta vai b) rajatumpaa vaikuttavuutta kuvaava kertomus? Mikäli kyse on vaihtoehdosta b), esitä ja perustele sen asema konsortion työn ja tavoitteiden kokonaisuudessa ja esitä lyhyt kuvaus tavoitteen tutkimuksellisesta ja yhteiskunnallisesta taustasta.

a) konsortion kokonaisvaikuttavuus

2. Mitä ohjelman tavoitetta vaikuttavuuskertomus käsittelee?

Vaikuttavuuskertomus käsittelee seuraavia tavoitteita:

-Miten elämäntapamme kestävämmät aineelliset perustat korvataan uusien materiaalien ja innovatiivisten palvelujen avulla

-Tavoitteena on systeminen muutoksenhallinta ja resurssiviisauden edistäminen

3. Keinot

Kerro toimenpiteistä, joita kyseisen vaikuttavuustavoitteen saavuttamiseksi on toteutettu. Keinoja voivat olla esimerkiksi vuorovaikutustyö, yhteistyökumppaneita osallistavat työskentelytavat, tapahtumat, esiintymiset, opetus, asiantuntijatehtävät, kansainvälinen yhteistyö, yrityspilotit jne.

BioColour-hanke on alkuvaiheessa ja vaikuttavuudessa on painotettu hankkeesta tiedottamiseen.

BioColour-hanke on järjestänyt ensimmäisen toimintavuotensa aikana neljä kaikelle yleisölle avointa tilaisuutta. Tilaisuudet myös striimattiin verkkoon sekä nauhoitettiin ja nauhoituksia on voinut katsoa jälkikäteen hankkeen YouTube –kanavalta: BioColour Kick Off 11/2019 Tiedekulmassa, Helsingissä; Kestävyyskasvatus työpaja ja värjäystyöpaja suunnattiin erityisesti opettajille mutta osallistujana saattoi olla kuka tahansa 17. ja 24.4.; Hiilineutraali tekstiiliteollisuus webinaari 20.5. yhdessä FINIX-hankkeen kanssa. Kolme jälkimmäistä tilaisuutta järjestettiin koronapandemian takia ainoastaan verkossa.

Verkkoseminaarit olivat menestys, osallistujia oli Kestävyyskasvatustyöpajoissa yhteensä pari sataa ja Hiilineutraali tekstiiliteollisuus -webinaarissa lähes pari sataa. Kaikissa tilaisuuksissa oli puhujina yhteistyökumppaneiden edustajia sekä hankkeen tutkijoita. Ulkomaalaiset partnerit ovat osallistuneet verkkoseminareihin niin yleisönä kuin puhujina. Myös yhteisesityksiä tutkijoiden ja partnereiden kanssa on työstetty mm. Hiilineutraali tekstiiliteollisuus -webinaariin. Opettajille suunnatut kestävyyskasvatustyöpajat toteutettiin yhteistyössä Kotitalousopettajien liiton ja Tekstiilityönopettajien liiton kanssa, jotka molemmat ovat hankekumppaneita. BioColour-hankkeen edistymistä seurataan Kemia-lehden jatkokertomuksessa, joka ilmestyy joka toisessa numerossa (2 ilmestynyttä juttua). Yritysyhteistyökumppaneiden kanssa on käyty kahdenvälisiä keskusteluja ja ideointia siitä, millaisia yhteisiä tavoitteita voitaisiin lähteä kehittelemään ja miten. Muutamia yrityspiloteja on jo päästy toteuttamaan morsinkoväriaineella. BioColour-hanke on myös saanut runsaasti yhteydenottoja esim. yrityksiltä, taideyhdistyksiltä ja museoilta sekä toivomuksia yhteistyöstä. Yhteydenottoihin on vastattu ja osan kanssa on jo suunnitelmassa yhteiskehittelyä syksyllä ja osan kanssa kartoitamme tilannetta ja keräämme taustatietoa jatkotoimenpiteitä varten, esim. niin että teemme kyselyn tietyllä laajemmalla kohderyhmälle, jossa keräämme tietoa ja toiveita vuorovaikutuksen laadusta ja ajankohdasta. Näiden pohjalta pyrimme kokoamaan kohdejoukon, joiden kanssa voimme lähteä toteuttamaan pilottia. Tavoite on mm. luoda tuotanto- ja arvoketju väriaineiden valmistuksesta, jalostukseen ja käyttöön sekä rakentaa verkostoja eri toimijoiden välille. Bioväriaineiden käyttäjiä on ilahduttavasti mutta väriaineiden tuottamisen puolella tarvitaan panostusta. Hankkeen puitteissa on ehditty toteuttaa joitakin tutkijavierailuja niin Suomeen kuin Suomesta partneriyliopistoihin. Pandemia vaikuttaa merkittävästi hankkeen suunniteltuihin ulkomaan tutkijavaihtoihin. Toivomme, että tilanne rauhoittuisi ja pääsisimme toteuttamaan tutkimusvaihdon edes joksikin suunnitellusti. BioColour-hanke kertoo toiminnastaan sosiaalisen median kanavissa, kuten Instagramissa ja Twitterissä. Hankkeen verkkosivuja päivitetään

jatkuvasti ja uutta aineistoa kuten videoita, artikkeleita ja podcasteja on tuotettu. Hankeen eräs vaikuttavuuskanava on näyttelyt ja useampia hakemuksia näyttelyihin onkin jätetty; pandemian takia useimpia on siirretty vuodella.

4. Havainnot konkreettiset vaikutuksista

Kuvaa ja reflektoi niitä muutoksia yhteiskunnassa, joiden aikaansaamiseen hanke on myötävaikuttanut tai jotka hanke on saanut aikaan edellä esitetyillä toimillaan. Niitä voivat olla esimerkiksi vaikuttavuuden aikaansaamiseksi keskeisten henkilöiden tai instituutioiden omaksumat uudet näkemykset, julkisen tai rajatun keskustelun pohjalta syntyneet muutokset toiminnassa, muutokset toiminnassa, käyttäytymisessä tai intresseissä, vaikutukset lainvalmisteluun tai strategioihin, uudet opetussisällöt, liiketoimintamallit, tuotteet, jne.

Media nostaa tekstiilien valmistuksen kestävämmäksi yhä enemmän esille mediassa. Opettajat ovat hyvin kiinnostuneita luonnonväriaineista, samoin käsityöharrastajat, pienyritykset ja monet tahot haluaisivat käyttää bioväriaineita tuotteissaan. Hankkeelle on tullut paljon kyselyjä ja kysymyksiä bioväriin liittyen. Tuntuu, että kestäviä ratkaisuja halutaan oikeasti viedä eteenpäin erilaisissa toimintaympäristöissä. Kasvatus kestävään elämäntapaan on tärkeää ja siksi on hienoa huomata, että järjestämämme ensimmäiseen virtuaaliseen kasvattajille suunnattuun kestävyyskasvatustyöpajaan osallistui lähes sata ihmistä. Aiomme jatkaa nauhoitettavien webseminaarien pitämistä. Tällöin tieto on avointa kaikille paikasta ja ajasta riippumatta.

5. Tavoiteltu vaikuttavuus ja konsortion saavutukset tällä hetkellä

Pohdi nykytilannetta suhteessa hankkeen käsitykseen tarvittavasta yhteiskunnallisesta muutoksesta. Mitä on jo saavutettu? Miten tästä eteenpäin?

Puhetta kestävydestä on ihan kohtuullisesti eri medioissa. Tarvitaan oikeita tekoja. Vielä on matkaa siihen, että puhe muuttuu teoksi. Pandemia antaa jokaiselle kansalaiselle mahdollisuuden tehdä kestävämpiä ratkaisuja jokapäiväisessä toiminnassa. Tässä on mahdollisuus tehdä uudenlaisia ratkaisuja myös yrityksissä.

6. Tahattomat vaikutukset ja muutokset konsortion toimintatavoissa

Kuvaile muita havaittuja vaikutuksia ja yllättäviä seurauksia, joita hanke on kohdannut. Kerro niin saavutuksista, esteistä, epäonnistumisistakin, sekä tarpeista suunnata vuorovaikutustoimia uudella tavalla. Mitä korjausliikkeitä on tehty? Mitä on opittu?

Korona on vaikuttanut hankkeen etenemiseen, koska hanke perustuu pitkälti laboratoriotutkimuksiin ja yliopistot ovat olleet kiinni ja etätoissa. Hidastusta on laboratoriotutkimusten osalta tullut. Toisaalta keväällä on ollut aikaa keskittyä lukemiseen, kirjoittamiseen sekä taustojen selvittämiseen.

Koronapandemian aiheuttama eristys ja face-to-face tapahtumien järjestämiskiellot toivat toimintasuunnitelmiin muutoksia. Emme lähteneet perumaan tilaisuuksia vaan heti alussa oli selvää, että toimimme verkossa ja tavoitteenamme on kattaa koko Suomi. Verkkolähetykset onnistuivat yli odotusten. Konsortion jäsenten välisessä vuorovaikutuksessa verkko on toiminut välttämättä: se ei korvaa kasvotusten tapahtuvaa ideoiden vaihtoa ja yhteiskehittelyä.

7. Vaikuttavuuden saavuttamiseksi tehty tutkimustyö

Luetteloi vaikuttavuustavoitteen toteutumista tukevat keskeiset tutkimustulokset ja julkaisut. Voit kertoa lyhyesti, millä tavoin konsortio on uudistanut tutkimustyön tekemistä tulosten saavuttamiseksi (esim. monitieteisyys, metodologia, tutkimuksen toteutustavat)?

Konsortion jäsenet ovat tähän mennessä tehneet muutamia yhteisjulkaisuja. Julkaisut ovat olleet luonteeltaan monitieteisiä. BioColour-hanke on luonteeltaan monitieteinen ja toisaalta integroitunut, joten koko konsortio on oppinut paljon toisiltaan, eri tieteenalojen tavoista työskennellä, suunnitelluista osatutkimuksista ja niiden tuloksista. Tutkimukset ovat koronan vuoksi viivästyneet, mutta yhteisjulkaisuja on ideoitu ja niiden kirjoittamiseen päästäneen viimeistään syksyllä.